

ΕΠΕΤΗΡΙΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

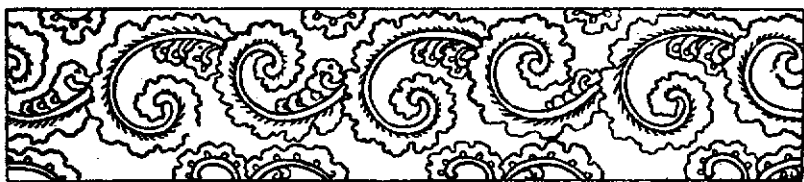
1932

ΕΤΟΣ Α΄.

Ν. ΣΜΥΡΝΗ, ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΟΥ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
ΗΛ. ΒΛΑΧΟΥ, ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΑΘΗΝΩΝ
Β. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
ΑΘΗΝΑΙ - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 4

Ο ΝΟΙΚΟΚΥΡΗΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ο Κύριος Χαράλαμπος Παπασταματελόπουλος βγήκε από το Διδασκαλείο Τριπόλεως στα 1890 τριτοβάθμιος δημοδιδάσκαλος μετά πολλών επαίνων.

Άμέσως σχεδόν διωρίστηκε στο χωριό του, στην καρδιά του Μωριά, στην πλαγιά ενός βουνού. Κι' εκεί εξακολουθεί να μένει ακόμη. Πέρασαν πόλεμοι, επαναστάσεις, αποκλεισμοί, χωρίς αυτός να κουνηθῆ από το χωριό του. Στρατιώτης δὲν πῆγε, γιατί ἦταν ἐκ τῶν ἀπαλλαγέντων. Οἱ πολιτικοὶ δὲν τὸν ἔδιωξαν, γιατί εἶχε ρίξει δυὸ ἄγκυρες, μιὰ δική του στὸ ἓνα κόμμα καὶ μιὰ τοῦ πεθεροῦ του στὸ ἄλλο. Κι' ἔτσι μένει ἀκόμη ἀκούνητος στὴ θέση του, σὰν τὸν Ταῦγετο.

Ἐπειδὴ δὲν τὸν πείραζαν τὰ κόμματα, δὲν εἶχε ἀνάγκη καὶ νὰ ταξιδέψῃ. Δὲν εἶχε πᾶν ποτὲ στὴν Ἀθήνα, δὲν εἶχε ἰδῆ ποτὲ θάλασσα. Τὸ μακρινώτερο ταξίδι του ἦταν ἕως τὴν Τρίπολι.

Περνοῦσαν τὰ χρόνια καὶ ὁ κ. Παπασταματελόπουλος ἔκανε παιδιὰ κι ἀμπέλια, χωράφια καὶ πρόβατα κι ὄλο ἔρριχνε στὸ χωριό του ρίζες βαθύτερες σὰν πλάτανος.

Ὅλα ἦσαν ρόδινα, ὁ μισθός, ἡ περιουσία, ἡ οἰκογένεια.

Μὰ τὴ μακαριότητα αὐτὴ τὴν τάραξε ἓνας ρέκτης ἐπιθεωρητής. Κάλεσε μετὰ τὰς ἐξετάσεις τοὺς δασκάλους σὲ συνέδριο στὴν ἔδρα του.

Βάσανα καὶ πάλι βάσανα, νὰ ἀφήσῃ κανεὶς τὴν ἡσυχία του, τὴ δροσιά του, τὸν πλάτανο μὲ τὸν ἴσκιο τὸν παχύ, τὸ σπῆτι του μὲ ὄλα τὰ καλὰ του καὶ νὰ κλειστῆ μιὰ βδομάδα στὴν πόλη, σὲ ξενοδοχεῖα, σὲ καφενεῖα, ν' ἀντικρύσῃ τόσοσιν κόσμο καὶ ἔξοδα, ἔξοδα!!

Καὶ τὰ καλαμπόκια νὰ θέλουν πότισμα καὶ τ' ἀμπέλια νὰ θέλουν ξεφύλλισμα!

«Πᾶς ἀδικοιολογητῶς ἀπουσιάσων θὰ τιμωρηθῆ», ἔγραφε ἡ ἐγκύλιος τοῦ ἐπιθεωρητοῦ. Καὶ ὁ κ. Παπασταματελόπουλος φοβόταν τὰ πρόστιμα. «Σοῦ ἀκρωτηριάζουν τὸ μισθό, βρὲ ἀδερφέ,» ἔλεγε καὶ φυλαγόταν μὲ μεγάλη τέχνη ἀπὸ τὰ πρόστιμα.

Τώρα δὲ μπορούσε πιά νὰ τὴ γλιτώσῃ. Θὰ πήγαινε στὸ συνέδριο. Τακτοποιήσε λοιπὸν τὸ πότισμα τῶν καλαμποκιῶν καὶ τὸ ξεφύλλισμα τῶν ἀμπελιῶν, καβάλησε τὸ μουλάρι του καὶ πῆγε στὴν πόλιν.

Μέσα στὸ συνέδριο, ἔμπρὸς στὸ Δεσπότη, τὸ Νομάρχη, τὸν Ἐπιθεωρητῆ, δικαστῆς καὶ ἄλλους ἐπίσημους ἀνθρώπους, ἔμπρὸς σὲ τόσους δασκάλους ἀγνώστους σ' αὐτὸν ὁ κ. Παπασταματελόπουλος αἰσθανόταν τὸν ἑαυτοῦ του μηδενισμένο. Στὸ χωριό του ἦταν τὸ ἅπαν, δάσκαλος, νοικοκύρης, γραμματεὺς τῆς κοινότητος, εἶχε τὸ τηλέφωνο, ἦταν καὶ λίγο τοκιστῆς κι' ἐδῶ δὲν ἦταν τίποτε. Ποιὸς πρόσεχε σ' αὐτόν; Κι' αὐτὴ ἡ πίεση, αὐτὴ ἡ στενοχώρια θὰ διαρκέσῃ μιὰ βδομάδα!! Θεέ μου τί ἰδέες αὐτές, τί καινούργια κουραφέξαλα τὰ συνέδρια! Μήπως δὲν πήγαινε καλὰ ἡ ἐκπαίδευσις ὡς τώρα; Καὶ τί ἔλειπε στὰ παιδιὰ; Καὶ καλὰ διάβαζαν καὶ τὴ διαίρεση ἤξεραν!!

Ἄρχισαν οἱ συζητήσεις καὶ ὁμιλίαι. Ὁ κ. Παπασταματελόπουλος ἄκουγε μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα θεωρίες νέες, ἀκατανόητες, δαιμόνια καινά. Ἰδίως μεγάλη ἐντύπωση τοῦ ἔκανε ἕνας νεαρὸς δάσκαλος, ὁ ὁποῖος μὲ δυνατὴ φωνὴ καὶ ζωηρὲς χειρονομίες μιλοῦσε περὶ ἀναλυτικοσυνθετικῆς μεθόδου.

«Ὅλα, Κυρία καὶ Κύριοι, στὸν κόσμον εἶναι ἀνάλυσις καὶ σύνθεσις. Κι' ἐπειδὴ ἡ Ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ προσαρμόζεται πρὸς τὸ Σύμπαν, πρέπει καὶ εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν νὰ κάμνωμεν ἀλληλοδιάδοχον χρῆσιν ἀναλύσεως καὶ συνθέσεως».

«Ὅταν ἡ γυναῖκα τρίβῃ τὸ ἀλάτι, κάμνει ἀνάλυσιν. Ὅταν ὁ ποιμὴν πῆζῃ τὴν γιαιούρτην, κάμνει σύνθεσιν. Ὅταν ὁ τέκτων κόπῃ μὲ τὸν πρίονα τὰς σανίδας, κάμνει ἀνάλυσιν. Ὅταν καρφῶνῃ αὐτὰς πρὸς κατασκευὴν τραπέζης, κάμνει σύνθεσιν. Ὅταν ὁ διδάσκαλος λέγῃ β, α β, κάμνει σύνθεσιν. Ὅταν ἐρωτᾷ εἰς τὴν λέξιν «ξύλον» ποῖα εἶναι ἡ λήγουσα, κάμνει ἀνάλυσιν. Μόνον εἰς τὰς μονοσυλλάβους λέξεις, ὅπως π.χ. δέν, τήν, βλάξ κλπ. δὲν δυνάμεθα νὰ κάμνωμεν ἀνάλυσιν οὔτε σύνθεσιν. Αὐταὶ ὀποτελοῦν ἐξαιρέσιν τοῦ Σύμπαντος. Ἡ ἀνάλυσις καὶ ἡ σύνθεσις εἶναι οἱ δύο πόλοι τῆς Ἐκπαιδεύσεως. Περὶ αὐτοὺς θὰ περιστρέφεται ἡ Ἐκπαίδευσις. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι κουραφέξαλα. Δυνάμεθα μὲ τὴν σφῦραν τοῦ νεωτερισμοῦ νὰ κατασυντρίψωμεν ἀγρίως ὅλους τὰς μεθόδους καὶ νὰ ἀφήσωμεν μόνον δύο στήλας ὀρθίας, τὴν ἀνάλυσιν καὶ τὴν σύνθεσιν. Μόνον μὲ αὐτὰς πρέπει εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐργάζεται ὁ διδάσκαλος. Ταύτας θὰ μεταχειρί-

ζεται ὁ διδάσκαλος ἐν εἶδει φουσαρμόνικας καὶ τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι ὑπέροχα, θαυμάσια, μοναδικά.....» Στὸν κ. Παπασταματελόπουλο ἐξ ἀρχῆς φάνηκε ἀντιπαθητικὸς ὁ νεαρὸς δάσκαλος. Ὅσο δὲ ἄκουγε τὶς νέες θεωρίες του, τόσο ἡ ἀντιπάθειά του αὐξάνει. Δὲν μποροῦσε ὁμως καὶ νὰ μὴ τὸν θαυμάσῃ γιὰ τὶς σοφίες του, γιὰ τὶς μελέτες του. Ποῦ πῆγε ὁμως καὶ ξεσκάλισε τὴν ἀναλυτικοσυνθετικὴ μέθοδο; Πολὺ καλὰ περνούσαμε ὡς τώρα μὲ τὰ στάδια τῆς διδασκαλίας. Ὁ κ. Παπασταματελόπουλος τὰ εἶχε χωνέψει καλὰ τὰ στάδια. Ποτὲ σὲ κανένα μάθημα δὲν παρέλειψε οὔτε τὸ σκοπὸ στὴν ἀρχή, οὔτε τὸν καρπὸ στὸ τέλος καὶ στὴν ἴχνογραφία ἀκόμη καὶ στὴ Γυμναστική. Τώρα τί χρειάζοταν ἡ ἀναλυτικοσυνθετικὴ μέθοδος;

Τοῦ κήθησε στὸ μυαλό, ὅτι ὁ νεωτερισμὸς αὐτὸς θὰ γίνῃ ἀσπαστὸς ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ συνέδριο, ἀλλ' ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἀπὸ τὴ Γερμανία ἀκόμη.

Τὸ συνέδριο προχωροῦσε κανονικά. Κι' ἄλλοι πολλοὶ δασκάλοι μίλησαν καὶ σοφές ἰδέες εἶπαν, ἀλλὰ στὴ μνήμη τοῦ κ. Παπασταματελοπούλου εἶχε καθίσει σὰν ἀγκάθι ἡ ἀποκρουστικὴ φάτσα τοῦ νεαροῦ δασκάλου καὶ ἡ ἀναλυτικοσυνθετικὴ μέθοδος.

Ἦρθε ἐπὶ τέλους ἡ ποθητὴ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως. Κι' ὅταν ὁ κ. Παπασταματελόπουλος καθάλισε τὸ μουλάρι του, ἔβγαλε ἓνα στεναγμὸ ἀνακουφίσεως. Σ' ὅλον τὸ δρόμον ὁμως ἦταν συλλογισμένος. Ἡ καταραμένη ἀναλυτικοσυνθετικὴ μέθοδος τὸν χτυποῦσε στὸ κεφάλι σὰν σφυρί.

Ποτὲ τὸ χωριὸ του δὲν τοῦ φάνηκε τόσο ὠραῖο, ὅπως τώρα. Μπήκε στὸ στοιχειό του, στὰ νερά του, στὸ βασιλείο του. Αὐτὸς ἦταν ἐκεῖ ὁ ἐπίσημος, ὁ μοναδικός, ὁ κύριος.

«Ἄχ, γυναῖκα, ἔλεγε, δὲν πᾶμε καλά! Θὰ μᾶς φάῃ ἡ ἀναλυτικοσυνθετικὴ μέθοδος. Ἐσὺ καὶ οἱ τσοπάνηδες εἰσθε καλά. Μπορεῖτε νὰ κάνετε ἀνάλυση καὶ σύνθεση, ἀλλ' ἐγὼ πῶς θὰ τὴν κάνω στὸ σχολεῖο; Δὲν πᾶμε καθόλου καλά.»

Ἡ γυναῖκά του τὸν κοίταξε ἐκπληκτῆ. Μὴν ἔχασε τὸ μυαλό του ἐκεῖ στὴν πόλη; Τί παράξενα λόγια λέει γι αὐτὴ καὶ τοὺς τσοπάνηδες;

Τέλος πάντων ἡ ἀναλυτικοσυνθετικὴ μέθοδος ἔγινε ὁ ἐπιάλτης τοῦ κ. Παπασταματελοπούλου καὶ μαζί μ' αὐτὴ καὶ ἡ ἀπαισία φάτσα τοῦ νεαροῦ δασκάλου. Μόλις ἀρχίζε νὰ σκέπτεται γιὰ τὰ ἀμπελοχώραφά του, ἔμπαινε στὴ μέση ἡ ἀναλυτικοσυνθετικὴ καὶ τοῦ ἔσπαζε τὸν εἰρμόν τῶν ἰδεῶν, ὅπως ἔλεγε.

Πῶς διάβολο θὰ κατῶρθωνε νὰ παίξῃ αὐτὴ τὴ φουσαρμόνικα τῆς ἀναλυτικοσυνθετικῆς;

Ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, καὶ ὁ κ. Παπασταματελόπουλος ἀρχισε νὰ ἐργάζεται πάντα μὲ δισταγμὸ καὶ ἀμφιβολία. Ἐχασε τὴν ἐμπιστοσύνη πού εἶχε στὰ στάδια. Ἄλλοτε τάπαιζε στὰ πέντε δάχτυλα καὶ τώρα

κόμπιαζε. Ὁ σκοπὸς ἔμπαινε κι' ὁ καρπὸς ἔβγαине, ἀλλ' ὄχι μὲ τὴν πρώτη εὐκολία.

Στὶς 5 τοῦ Ἀπριλίου τὸ πρῶτ' ἔλήφθη τὸ συνθηματικὸ τηλεφώνημα ἀπὸ τὸ γειτονικὸ δάσκαλο: «Ἰέραξ εἶναι ἐδῶ» δηλ. ὁ Ἐπιθεωρητὴς εἶναι ἐδῶ. Ὅπως συνῆβαινε πάντοτε, τὸ ἀπόγευμα θὰ ἦταν στὸ σχολεῖο του. Ἀμέσως λοιπὸν ἔλήφθησαν τὰ προληπτικὰ μέτρα. Τὰ παιδιὰ ἐστάλησαν στὸ ρέμα νὰ πλύνουν τὰ πόδια τους καὶ αὐτὸς πῆρε τὸν Καζαμία καὶ κατέγραφε τὴν ὕλη στὸ σχετικὸ βιβλίον. Ἔβαλε τὰ παιδιὰ κι' ἐσκούπισαν τὸ σχολεῖο καὶ ἦταν ἐν ἀναμονῇ μὲ δυνατὰ καρδιοχτύπια γιὰ τὴν ἀναλυτικοσυνθετικὴ μέθοδο. Στὶς τρεισήμισυ τὸ ἀπόγευμα ἐνέσκηψε καὶ ὁ Ἰέραξ.

Ἀπὸ τὴν καθαρὴν τοῦ σχολείου καὶ τῶν μαθητῶν ἔμεινε εὐχαριστημένος. Τὸ μαθητολόγιον ἐν τάξει, οἱ βαθμοὶ βαλμένοι ταχτικὰ στὸν ἔλεγχον. Μπράβο. 35 καὶ 6; ρώτησε τοὺς μαθητὰς τῆς 2ας τάξεως. 41, τοῦ εἶπαν. Μπράβο. Διάβασε σύ, εἶπε σ' ἓνα μαθητὴ τῆς 4ης. Μπράβο, καλὰ διαβάξεις. Ποιὰ εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ Κράτους; Αἱ Ἀθῆναι. Μπράβο, παιδιά. Ἄρκει, κύριε Παπασταματελόπουλε. Οἱ μαθηταὶ εἶναι πολὺ καλὰ κατηρτισμένοι. Ἄς σχολάσουν.

Οὔτε λόγος περὶ ἀναλυτικοσυνθετικῆς μεθόδου!

Γελοῦσαν καὶ τὰ μουστάκια τοῦ κ. Παπασταματελόπουλου.

«Πέρασαν πολλοὶ Ἐπιθεωρηταί, κύριε Ἐπιθεωρητά, ἀλλὰ σὰν κι' ἐσᾶς καλὸς κανένας δὲν ἦταν», ἔλεγε ὁ κ. Παπασταματελόπουλος, ὅταν ἔφυγαν τὰ παιδιὰ καὶ ἔμειναν οἱ δύο τους στὸ σχολεῖον.

Τὸ βράδον στὸ σπῆτι ἔτριβε τὰ χέρια του ἀπὸ τὴν χαρὰν τοῦ ὁ δάσκαλος.

«Καλὰ τὰ καταφέραμε», ἔλεγε στὴ γυναῖκά του γεμάτος χαρὰ.

«Στὸ διάβολον ἢ ἀναλυτικοσυνθετικὴ! Στάδια καὶ πάλι στάδια». Καὶ πάλι ἡ γυναῖκά του τὸν ἔβλεπε μὲ ὑποψία γιὰ τὰ μυαλά του. Ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα πῆρε πάλι τὸν ἀέρα τῶν σταδίων ὁ κ. Παπασταματελόπουλος καὶ τάπαιζε στὰ πέντε δάχτυλα.

Πέρασαν δύο τρία χρόνια ἀκόμη εὐχάριστα. Κανένα νέφος δὲν ἐσκίασε τὴν διδασκαλικὴν καὶ νοικοκυρικὴν μακαριότητά του.

Ἦρθε νέος Ἐπιθεωρητὴς, ρέκτης καὶ αὐτὸς. Ἡ πρώτη του δουλειὰ ἦταν νὰ κάμῃ συνέδριον μετὰ τὰς ἐξετάσεις.

Πάλι καβάλησε τὸ μουλάρνι ὁ κ. Παπασταματελόπουλος γιὰ τὴν πρωτεύουσαν. Οἱ ἴδιες ἐπισημότητες στὸ συνέδριον. Ὁ κ. Παπασταματελόπουλος καθόταν πάλι μὲ τὴν καρδιά σφιγμένη. Ποιὸς ξέρει πάλι τί καινούργιες μόδες θὰ μᾶς ποῦν!

Σηκώθηκε ἓνας μεσόκοπος δάσκαλος, ποὺ προαλείφονταν, ὅπως ἔλεγον, γιὰ Ἐπιθεωρητὴς κι' ἔλεγε:

«Κυρίαὶ καὶ κύριοι, τὰ στάδια ἔχουν ἀνάγκην ἀναθεωρήσεως, ὑποδιαίρεσεως, πολλαπλασιασμοῦ καὶ τελειοποιήσεως. Ὅπως εἶναι σήμερον, εἶναι πολὺ χοντροκομμένα. Προσφέρεται ἡ πνευματικὴ τροφή

ὑπὸ χοντροειδεῖς μάζας. Οἱ μαθηταὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν χωνεύσουν καὶ κινδυνεύουν νὰ πάθουν ἀπὸ πνευματικὴν δυσκοιλιότητα. Διὰ νὰ ἐννοηθῇ καλύτερον τὸ σύστημά μου, θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ παρομοιάσω τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ μὲ τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα. Τίθεται κατὰ πρῶτον ὁ γενικὸς σκοπός, ὁ ὁποῖος εἶναι τρόπον τινὰ τὸ ὀρεκτικόν. Ἐπειτα ἡ μεθοδικὴ ἐνότης κατανέμεται εἰς ἄλλας μικροτέρας, ὅπως τὸ κρέας κόπτεται εἰς μερίδας. Εἰς ἐκάστην μεθοδικὴν ἐνότητα ἐφαρμόζονται καὶ τὰ πέντε στάδια τῆς διδασκαλίας. Ὡστε, ἂν ἔχωμεν ἕξ μικρὰς μεθοδικὰς ἐνότητας, θὰ ἔχωμεν τριάκοντα σταδιάκια διδασκαλίας. Αὐτὰ εἶναι ὡς τὰ κομμάτια τοῦ κρέατος πού τρώγομεν ἢ καλύτερον ὡς αἱ μ α ρ ἰ δ ε ς, διότι ἐκάστη μεθοδικὴ ἐνότης εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν ἄλλην καὶ αὐτοτελής ὡς ἡ μία μ α ρ ἰ ς ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Εἰς τὸ τέλος γίνεται γενικὴ βαθυτέρα ἐπεξεργασία, σύγκρισις καὶ τέλος ἢ σύλληψις. Τὴν βαθυτέραν ἐπεξεργασίαν καὶ σύγκρισιν δυνάμεθα νὰ παρομοιάσωμεν πρὸς τὴν χώνευσιν καὶ ἀπορρόφησιν καὶ τὴν σύλληψιν πρὸς τὴν ἀφομοίωσιν τῶν τροφῶν εἰς αἷμα. Κατὰ τὸ στάδιον τῆς συλλήψεως γίνεται καὶ ἡ ἀπόρριψις τῶν ἀχρήστων γνώσεων, τὴν ὁποῖαν δυνάμεθα νὰ παρομοιάσωμεν πρὸς τὴν ἐκκένωσιν. Ἐπειτα γίνονται αἱ περιλήψεις καὶ ἐπιγραφαὶ εἰς ὄρισμένα τετράδια, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται τακτοποιήσις τῶν γνώσεων καὶ ἀρετῶν, τῶν κανόνων καὶ νόμων.

Τὰς περιλήψεις καὶ ἐπιγραφὰς δυνάμεθα νὰ παρομοιάσωμεν μὲ τὰ διαμερίσματα καὶ συρτάρια τῶν φαρμακείων. Ἄνοιγεις τὸ διαμέρισμα τῆς ἱστορίας καὶ εὐρίσκεις στὸ ἓνα συρταράκι τὴ φιλοπατρία, στὸ ἄλλο τὴν ἀνδρεία. Ἄνοιγεις τὸ διαμέρισμα τῆς Φυσικῆς ἱστορίας καὶ εὐρίσκεις στὸ ἓνα συρταράκι τὰ παχύδερμα, στὸ ἄλλο τὰ μαλάκια. Ἄνοιγεις στήν Ἀριθμητικὴν καὶ εὐρίσκεις ἐδῶ τὴ διαίρεση ἐκεῖ τὰ κλάσματα καὶ ἄλλοι τὴν πρόσθεσις. Ἄμα λοιπὸν τακτοποιήσωμεν τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ σὰν τὸ φαρμακεῖον, ἡ δουλειὰ μας ἔγινε».

Ζωηρὰ χειροκροτήματα ἀκούσθησαν.

Τέλος κατέληξε τὸ συνέδριον στὸ συμπέρασμα νὰ πολλαπλασιασθοῦν ἐπ' ἄπειρον τὰ στάδια καὶ νὰ γίνῃ μὲ τὶς περιλήψεις καὶ ἐπιγραφὰς ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ σὰν τὸ φαρμακεῖον.

Περίλυπος καθάλασε τὸ μουλᾶρι τοῦ ὁ κ. Παπασταματελόπουλος. «Ἄλλα βάσανα. Πότε, σοῦ λέει, θὰ κάνης τὴν Ἐκπαίδευσιν σὰν σκόνη καὶ ἔπειτα θὰ τὴν ξαναζυμώνης, πότε θὰ τὴν παίξῃς σὰν φυσαρμόνικα, πότε θὰ τὴν κάνης σὰν φαρμακεῖον! Αὐτὴν τὴν φορὰ δὲν τὴν γλυτώνω».

Καὶ τὰ μὲν σταδιάκια δὲν τὰ κατάφερε, τὶς περιλήψεις ὅμως καὶ ἐπιγραφὰς τὶς πέτυχε φῖνα.

Ὅταν στὸ τέλος τοῦ μῆνός μὲ τὸν Καζαμία κατάγραφε τὴν ὕλην, ἔκανε καὶ τὶς ἐπιγραφὰς. Ἐσημείωνε στὸν πίνακα τὶς ἐπιγραφὰς καὶ

τις ἀντέγραφαν οἱ μαθητὲς στὰ τετράδιά τους. Αὐτὴ ἡ δουλειὰ βαστοῦσε τὸ πολὺ δυὸ μέρες. Καὶ τὰ τετράδια τῶν μαθητῶν τὰ φύλαγε αὐτὸς στὸ συρτάρι του. Τὸν ἄλλο μῆνα τὸ ἴδιο.

Μιὰ μέρα ἔφτασε τὸ ἀπαίσιον τηλεφώνημα: «Ἰέραξ εἶναι ἐδῶ». Ἀμέσως τὰ παιδιὰ στὸ ρέμα γιὰ τὰ πόδια τους, σκούπισμα τοῦ σχολείου, καταγραφή τῆς ὕλης, συμπλήρωσις τῶν ἐπιγραφῶν καὶ μοίρασμα τῶν τετραδίων στὰ παιδιὰ.

Τὸ ἀπόγευμα ἐνέσκηψε καὶ ὁ Ἰέραξ. Φαινόταν ἄγριος.

«Τὰ τετράδιά σας, παιδιὰ!» διέταξε. Μάζεψε μερικά καὶ διάβασε.

«Τετράδιον Ἰερᾶς ἱστορίας. Πώλησις Ἰωσήφ. Ψωμί, λάκκος, γκαμήλες, ἔμποροι, Αἴγυπτος, Πετεφρῆς».

«Πολὺ καλὰ», εἶπε. Ἔπειτα:

«Τετράδιον Ζωολογίας. Χοῖρος. Κεφαλή, κορμός, ἄκρα. Ρύγχος, ἀκαθαρσίες, δόντια, τρίχες, λίπος».

«Πολὺ καλὰ», ξαναεἶπε.

«Τετράδιο Ἀριθμητικῆς. Μιὰ μονάς, πολλοὶ μονάδες, πολλαπλασιασμός. Πολλοὶ μονάδες, μία μονάς, διαίρεσις».

«Πολὺ καλὰ κ. Παπασταματελόπουλε. Τὰ τετράδια ἐν τάξει. Αὐτὰ εἶναι ὁ καθρέπτης τῆς ἐργασίας τοῦ σχολείου. Θαυμάζω καὶ τὴν καθαριότητά τους».

«Ἄ! κύριε Ἐπιθεωρητά. Στὴν καθαριότητα ἀποδίδω μεγάλην σημασίαν.»

«Πολὺ καλὰ, πολὺ καλὰ. Ἄς σχολάσουν τὰ παιδιὰ».

Γελοῦσαν καὶ τὰ μουστάκια τοῦ κ. Παπασταματελοπούλου.

«Πᾶνε καὶ τὰ σταδιάκια καὶ οἱ περιλήψεις κι ἐπιγραφές. Τὰ πηδήσαμε κι' αὐτὰ τὰ παλούκια», ἐσκέπτετο.

Καὶ πρώτη φορά ὁ κ. Παπασταματελόπουλος αἰσθάνθηκε κάποιον ἐγωϊσμόν.

«Βρέ, ἐσκέπτετο, κάτι ἀξίζω κι' ἐγὼ στὴν Ἐκπαίδευση! Δὲν τὰ καταφέρνω ἄσχημα».

Κι' ἔτσι ἐπανῆλθε στὸν ἀπλοϊκὸ ἐγκέφαλό του ἡ προτέρα μακαριότης. Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ κι' ἄλλο εὐχάριστο γεγονός συνέβη. Διὰ νόμον οἱ τριτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι οἱ ἔχοντες ὑπηρεσίαν πλέον τῶν 25 ἐτῶν ἀναγνωρίζονται πρωτοβάθμιοι.

«Δόξα σοι, ὁ Θεὸς Ἰ ἔλεγε. Κάλλιο ἀργὰ παρὰ ποτέ. Ἐπὶ τέλους ἡ Πολιτεία ἀνεγνώρισε τὰς ὑπηρεσίας μου. Ἐδιώρθωσε τὴν ἀδικίαν πού μοῦ ἔκαμαν οἱ καθηγηταὶ στὰ 1890».

Τότε ἐτύπωσε καὶ μπιλλιέτα:

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

πρωτοβάθμιος δημοδιδάσκαλος

Σὲ λίγον καιρὸ ἄλλο εὐχάριστο γεγονός. Ἀνεγνωρίσθη γραμματεὺς

Α' τάξεως. Καί τότε τύπωσε ἄλλα μπιλλιέτα, χωρίς νά ἔχη ἔξαντλήσει τὰ πρῶτα:

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Πρωτοβάθμιος δημοδιδάσκαλος. Γραμματεὺς Α' τάξεως

Μετὰ δύο χρόνια ἦρθε ἄλλος ἐπιθεωρητής, ρέκτης καὶ αὐτός.

Συνέδριο κι' αὐτός.

Καβάλησε πάλι τὸ μουλάρι του ὁ κ. Παπασταματελόπουλος ξέννοιαστος ὅμως καὶ περήφανος αὐτὴ τὴ φορά. Εἶχε πεποιθήση στὸν ἑαυτό του. Ὅσες δὴποτε νέες ἰδέες καὶ ἂν εἶποῦν, αὐτὸς εἶναι σὲ θέση νὰ τὶς πηδήση.

Στὸ συνέδριο ἓνας νεαρὸς δάσκαλος μὲ μεγάλα μαλλιά φουντωτὰ φώναξε :

«Κυρίαι καὶ Κύριοι. Ἡ Δημοτικὴ ἐκπαίδευσις ἴσταται ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς. Ὅλα θέλουν γκρέμισμα. Μὲ τὴν θρυαλλίδα τῶν νέων ἰδεῶν καὶ μὲ τὴν δυναμίτιδα τῆς προόδου πρέπει νὰ τὰ ἀνατινάξωμεν ὅλα εἰς τὸν ἄερα, ὅπως ἀνετίναξε ὁ μακαρίτης Κανάρης τὴν Τουρκικὴ ναυαρχίδα. Κάτω διδακτήρια, κάτω θρανία, κάτω προγράμματα, κάτω μέθοδοι, κάτω βιβλία, κάτω πειθαρχία καὶ τολμῶ νὰ εἶπω κάτω καὶ οἱ παλαιοὶ διδάσκαλοι—ζωηρὰ χειροκροτήματα ἐκ μέρους τῶν ἐκτὸς ὑπηρεσίας δημοδιδασκάλων.—Καὶ στὰ ἐρείπια αὐτὰ νὰ στήσωμεν τὸ περίλαμπρον Σχολεῖον Ἐργασίας. Ἐξω, ἔξω, ἔξω ὅλα τὰ παιδιὰ στὴ Φύση, νὰ παίξουν, νὰ γελάσουν, νὰ χαροῦν τὴ ζωὴ. Νὰ ἀνέλθουν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, νὰ κατέλθουν εἰς τὰ βάθη τῶν ὠκεανῶν, ν' ἀκούσουν εἰς τὰς χαράδρας τὸ κελᾶπημα τ' ἀηδονιοῦ, στὴν παραλία τὸ φλοῖσβο τοῦ κύματος, νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰ ἐργοστάσια, τὰ μεταλλεῖα, τὰς ἐκθέσεις, τοὺς ζωολογικοὺς κήπους, τὰ μουσεῖα, τὰς μεγάλας πόλεις, νὰ διαπλεύσουν θαλάσσας, νὰ ἰδοῦν τὴ ζωὴ χειροπιαστή, νὰ αἰσθανθοῦν τὸν παλμὸ τῆς καὶ τότε χαλύβδινοι, ἀκέραιοι, ἀνθρωποὶ τέλειοι θ' ἀντικρύσουν ἀποτελεσματικὰ τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς».

Ὅλα αὐτὰ ὅμως ὁ κ. Παπασταματελόπουλος τ' ἀκούει βερεσέ. Ζέρει ὅτι κι αὐτὰ θὰ περάσουν. Κάθεται σίγουρα στὴ θέση του καὶ τὰ βλέπει ὅλα ἀπὸ περιωπῆς. Γι αὐτὸν ὅλα εἶναι καπνός, ποὺ θὰ διαλυθῆ μὲ τὴ λήξη τοῦ συνεδρίου. Πραγματικότης εἶναι ὁ μισθός, τὸ σπίτι, τ' ἀμπέλια, τὰ καλαμπόκια, τὰ πρόβατα, τὰ μετρητὰ.

Καὶ γι' αὐτὸ γυρίζει μὲ τὸ μουλάρι του εὐθυμος στὸ χωριὸ σιγοτραγουδώντας «Τοῦ Κίτσου ἢ μάνα κάθεται στὴν ἄκρη στὸ ποτάμι. Μὲ τὸ ποτάμι μάλλωνε καὶ τὸ πετροβολοῦσε.....»

Σέ λίγο και άλλο ευχάριστο γεγονός.
Προήχθη εις τόν βαθμόν του εισηγητού κατ' αρχαιότητα.
Και τότε τύπωσε μπιλλιέτα :

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

εισηγητής

Κι' έτσι ό εισηγητής έφαγε και τόν πρωτοβάθμιο δημοδιδάσκαλο
και τόν γραμματέα Α' τάξεως.

Και τώρα ό κ. Παπασταματελόπουλος άρχισε νά λογαριάζη πόση
σύνταξη θά πάρη, πόσα από τó Μετοχικό και πόσα εφάπαξ. Και δέ
μένει δυσαρεστημένος από τούς λογαριασμούς.

Σκέπτεται δέ άμα παραιτηθῆ, νά κάμη ένα ταξιδάκι στην 'Αθήνα
νά κανονίση τά τῆς συντάξεώς του και νά τó..... ξεφαντώση
λιγάκι.

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Έπιθεωρητής δημοτικης Έκπαιδευσεως

